

IKTOON

Iktoon? Ikdoe!

Lang geleden, toen de wereld nog niet onttoerd was en de dieren nog spreken konden, rommelden we maar wat aan. We zongen een liedje voor de deur van ons plagenhutje als het zo uitkwam, deden een dansje met Pinksteren, maakten een levensboom voor boven de voordeur en als het Sinterklaas was verkleedden we ons als Zwarte Piet en waren hem. Sommigen van ons waren heel goed in die dingen, en sommigen niet. Maar daar maakten we ons niet heel erg druk om, behalve dat je van die mensen die er goed in waren kon afkijken hoe het moest, en ze soms iets nieuws bedachten wat zo leuk was dat iedereen het daarna ging doen.

waarin de waarden op zijn kop worden gezet en de amateur plot-seling de podia mag bestormen – ja, zelfs het hele land even tot podium wordt.

Formalisering en systeemwereld

Ik vind het prachtig. Al dat zingen en dansen en de wereld versieren dat we vroeger – toen de dieren dus nog spreken konden – zo vanzelfsprekend deden hebben we deskundig met elkaar weggestopt in een wereld die draait op formalisering, op instituties. Good old Habermas had toch gelijk met zijn ideeën over de kolonisatie van de leefwereld door de systeemwereld.

We zijn er veel beter van geworden, maar ook veel slechter. En dat is niet verteerbaar voor de utopist die de mens nu eenmaal genetisch is heeft iets te maken met onze aangeboren wil tot vooruitgang, die dan weer biologisch is gefundeerd in onze overlevingsdrang denk ik – maar ik weet het niet zeker want ik was er niet bij. Daarom is iktoon een fijne maand – een evolutionaire reactie op een te ver doorgeslagen professionalisering van iets wat we in wezen allemaal zijn: kunstenaar.

IkDoe

Maar ergens wringt er iets. Het zit in dat woordje 'toon'. Daar zou het idee in kunnen zitten dat het publiekelijk tonen het slot is van een lang proces van voorbereiding, van doen. Dat het doen aan het tonen vooraf gaat. Dat het tonen de culminatie is van het doen. Dat is – behalve voor de professional – niet noodzakelijkerwijze zo. Ik ken heel veel mensen die heel graag doen (zingen, schilderen, toneelspelen, filmpjes maken, schrijven) maar dat niet doen om uiteindelijk te belanden op een podium, in een galerie, aan een muur of in een boek. Misschien moeten we volgend jaar iktoon maar gewoon omvormen tot ikdoe.

EVERT BISSCHOP BOELE IS BIJZONDER HOGLERAAR BETEKENIS VAN CULTUURPARTICIPATIE AAN DE ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

FOTO RICHARD VAN DER WOUDE / NATIONALE BEELDBANK

Verder lezen

Youngworks

Youngworks heeft drie publicaties over jongeren uitgegeven: *Puberbrein Binnenstebuiten*, *Motivatie Binnenstebuiten* en *Talent Binnenstebuiten*. www.youngworks.nl

Het Puberende Brein

Eveline Crone, hoogleraar ontwikkelings- en onderwijspsychologie aan de Universiteit van Leiden, schreef *Het Puberende Brein*. Haar onderzoek

rol van de begeleider of de kunstvakdocent heel erg belangrijk. Daag jongeren uit om hun eigen authenticiteit, hun eigen kracht te ontdekken. Online worden ze door iedereen beoordeeld, offline is het wat veiliger, daar mag het fout gaan. Ook al gebruiken jongeren filmpjes op YouTube om zichzelf op te leiden, als je het ze vraagt dan hechten ze nog steeds de meeste waarde aan persoonlijk contact.

Binnenhalen en vasthouden

Een veelgehoorde vraag van instellingen en verenigingen binnen de culturele sector is hoe ze jongeren binnen kunnen halen en aan zich kunnen binden. Voor Smith is dit niet ingewikkeld: 'Gewoon door ze een plek te geven binnen je organisatie.

Dat betekent dat je het lef moet hebben om naar jongeren te luisteren en ze serieus te nemen. Hiervoor moet je jezelf openstellen en je eigen vooroordeel loslaten. En heel belangrijk: geef jongeren de ruimte om iets bij te dragen. Betrek ze bijvoorbeeld bij de activiteiten die je organiseert en bij de inhoud van je lessen. Sluit aan op hun interesses door te vragen wat ze willen leren en toon belangstelling voor wat ze in hun vrije tijd doen. Ze stoppen er heel veel energie in, dus dat zegt iets over hun motivatie, gebruik die!

Wanneer je nooit met jongeren op deze manier gewerkt hebt, dringt de vraag zich op of jongeren dat wel aan kunnen. 'Ja, dat kunnen ze, maar geef ze wel een kader, een zekere structuur mee. En check eerst gewoon eens bij jongeren die je al binnen hebt wat ze de ideale situatie vinden. Want voordat je iets loslaat, moet je het wel eerst vastpakken.'